

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету
статистики України

22.11.2011 № 312

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

*ЗІ СТАТИСТИКИ НАУКОВОЇ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ*

АНОТАЦІЯ

Методологічні положення містять основні поняття й терміни зі статистики наукової та науково-технічної діяльності, перелік статистичних показників, а також визначають завдання, порядок організації та методологію проведення державних статистичних спостережень у зазначеній галузі статистики.

Складовою цих Методологічних положень є методологія складання допоміжного рахунку науки.

Методологічні положення підготовлені співробітниками відділу методології статистики науки та інновацій НТК статистичних досліджень:

Жукович І.А. – к. е. н., с. н. с., завідувач відділом методології статистики науки та інновацій;

Рижкова Ю.О. – науковий співробітник відділу методології статистики науки та інновацій;

та працівниками департаменту статистики послуг Держкомстату України:

Калачова І.В. – д. е. н., директор департаменту статистики послуг;

Самченко І.М. – заступник директора департаменту статистики послуг;

Білоконь О.І. – начальник відділу статистики науки та інновацій департаменту статистики послуг.

Методологічні положення схвалені на засіданні Комісії з питань удосконалення методології та звітної документації Державного комітету статистики (протокол від “27” жовтня 2011 р. № 14/3)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	4
ПЕРЕДМОВА	5
I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
II. ЗАВДАННЯ СТАТИСТИКИ НАУКОВОЇ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	7
III. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ.....	8
IV. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СТАТИСТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ	14
4.1. Державні статистичні спостереження зі статистики наукової та науково-технічної діяльності	14
4.2. Мета й основні характеристики державних статистичних спостережень	14
4.3. Інструментарій та програма державних статистичних спостережень	17
4.3.1. Державне статистичне спостереження щодо виконання наукових та науково-технічних робіт	17
4.3.2. Державне статистичне спостереження щодо обліку фахівців вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни.....	18
4.4. Процедури проведення державних статистичних спостережень та поширення їх результатів.....	19
V. ФОРМУВАННЯ СУКУПНОСТІ ЗВІТНИХ ОДИНИЦЬ ДЕРЖАВНИХ СТАТИСТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ	21
VI. ПЕРЕЛІК СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ	24
VII. МЕТОДОЛОГІЯ СКЛАДАННЯ ДОПОМІЖНОГО РАХУНКУ НАУКИ.....	32
ДОДАТКИ.....	36
Додаток А. Формування сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження щодо виконання наукових та науково-технічних робіт	36
Додаток Б. Формування сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження щодо обліку фахівців вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни	39
Додаток В. Локальний класифікатор секторів діяльності (ЛКСД).....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	39

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

КВЕД	– Класифікація видів економічної діяльності;
КВНТД	– Класифікація видів науково-технічної діяльності;
КІСЕ	– Класифікація інституційних секторів економіки;
КОАТУУ	– Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України;
КОДУ	– Класифікація органів державного управління;
КОПФГ	– Класифікація організаційно-правових форм господарювання;
КС	– Класифікація країн світу;
ЛКСД	– Локальний класифікатор секторів діяльності;
МОВЕД	– місцева одиниця за видом економічної діяльності;
РСО	– реєстр статистичних одиниць;
ЄДРПОУ	– Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України.

ПЕРЕДМОВА

Методологічні положення зі статистики наукової та науково-технічної діяльності (далі – Методологічні положення) підготовлені в рамках виконання загальної роботи Державного комітету статистики України з адаптації міжнародних рекомендацій і стандартів у галузі статистики на виконання заходів Стратегії розвитку державної статистики на період до 2012р., схваленої Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 № 413-р.

Метою розроблення Методологічних положень є визначення порядку організації та методології проведення державних статистичних спостережень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності.

Методологічні положення містять завдання, основні поняття, терміни та перелік показників зі статистики наукової та науково-технічної діяльності, порядок організації та методологію проведення державних статистичних спостережень, порядок розроблення і поширення їх результатів, критерії та принципи формування сукупності звітних одиниць. Методологічні положення визначають основні принципи, сферу охоплення, джерела даних, загальну структуру складання допоміжного рахунку науки.

Методологічні положення складаються з передмови, семи розділів, трьох додатків та списку використаних джерел.

Методологічні положення призначені для працівників органів державної статистики всіх рівнів, міністерств, інших органів виконавчої влади, а також можуть бути корисні для фахівців наукових організацій і установ та інших зацікавлених користувачів.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методологічні положення визначають:

- основні завдання статистики наукової та науково-технічної діяльності;
- загальні поняття й терміни зі статистики наукової та науково-технічної діяльності;
- поняття та критерії віднесення організації (підприємства) до таких, що виконують наукові та науково-технічні роботи;
- принципи формування сукупностей звітних одиниць, які охоплюються державними статистичними спостереженнями за формами № 3-наука (річна), № 1-наука (квартальна), № КН (річна) і додатками №№ 1 і 2 до неї та № ДН (річна) і додатками №№ 1 і 2 до неї;
- порядок організації, методологію проведення державних статистичних спостережень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності і поширення їх результатів;
- порядок розрахунку основних показників зі статистики наукової та науково-технічної діяльності;
- методологію складання допоміжного рахунку науки.

Методологічні положення ґрунтуються на нормах Господарського кодексу України [1], Цивільного кодексу України [2] Законів України “Про інформацію” [3], “Про державну статистику” [4], “Про наукову та науково-технічну діяльність” [5], “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців” [6], постанов Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 № 924 “Про затвердження Положення про Державний комітет статистики України” [7], від 22.01.96 № 118 “Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України” (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22.06.2005 № 499) [8], та наказів Держкомстату від 21.12.2009 № 481 “Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств” [9] і від 29.12.2009 № 498 “Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього” [10].

Під час розробки Методологічних положень була врахована запропонована у Керівництві Фраскаті [11] стандартна практика проведення обстежень наукових досліджень і розробок та основні визначення й поняття статистики науково-технічної діяльності, що містяться у Посібнику ЮНЕСКО [12].

II. ЗАВДАННЯ СТАТИСТИКИ НАУКОВОЇ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Статистика наукової та науково-технічної діяльності призначена для вирішення таких завдань:

- об'єктивне відображення реального стану науки, ресурсів та результатів наукових досліджень і розробок;
- аналіз основних тенденцій та закономірностей розвитку наукової та науково-технічної діяльності з орієнтацією на актуальні питання сучасної науково-технічної політики;
- забезпечення повноти інформації, її комплексності, охоплення всіх існуючих елементів і зв'язків наукової системи та факторів, що визначають її розвиток;
- забезпечення системного підходу до організації статистичних робіт – від розробки методології та статистичного інструментарію до забезпечення збирання, обробки, аналізу й поширення даних;
- сприяння розвитку національної наукової системи, розширенню наукових та науково-технічних зв'язків;
- забезпечення зіставлення даних для проведення міжнародних порівнянь;
- інформаційне забезпечення вищих органів державної влади та управління для прийняття ними рішень у сфері науки і державного регулювання науково-технічної політики;
- забезпечення матеріалами для проведення міжнародних зустрічей та переговорів;
- вирішення інших завдань, задекларованих національним статистичним законодавством України.

III. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

Для цілей цих Методологічних положень терміни вживаються у тлумаченнях відповідно до міжнародних стандартів [11, 12] з урахуванням особливостей національної статистики.

1. Наукова та науково-технічна діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань у всіх галузях техніки та технологій, до якої належать: наукові дослідження і розробки; науково-технічні послуги; науково-технічна освіта та навчання.

2. Наукові та науково-технічні роботи – наукові дослідження і розробки та науково-технічні послуги.

3. Наукові дослідження і розробки – творча діяльність, що здійснюється на систематичній основі з метою збільшення обсягу наукових знань, у тому числі про людину, природу та суспільство, а також пошук нових сфер застосування цих знань.

Критерієм, який дає змогу відрізнити наукові дослідження і розробки від супутніх видів діяльності, є наявність у дослідженнях і розробках значного елемента новизни. Відповідно до цього критерію конкретний проект залежно від мети проекту належить чи не належить до наукових досліджень і розробок.

До наукових досліджень і розробок належать: фундаментальні дослідження, прикладні дослідження та науково-технічні розробки.

3.1. Фундаментальні дослідження – експериментальні або теоретичні дослідження, спрямовані на одержання нових знань про закономірності розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язку. Результатом їх виконання є гіпотези, теорії, методи тощо. Фундаментальні дослідження можуть закінчуватися рекомендаціями щодо проведення прикладних досліджень для визначення можливостей практичного використання одержаних наукових результатів, науковими публікаціями та ін.

3.2. Прикладні дослідження – оригінальні дослідження, що здійснюються для отримання нових знань, але призначені, головним чином, для здійснення конкретної практичної мети чи завдання. Прикладні дослідження визначають можливі шляхи використання результатів фундаментальних досліджень, нові методи розв'язання проблем, сформульованих раніше.

3.3. Науково-технічні розробки – систематичні роботи, що базуються на існуючих знаннях, отриманих у результаті досліджень і/чи практичного досвіду, і направлені на створення нових матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, послуг, систем або методів. Ці роботи можуть бути також спрямовані на значне вдосконалення об'єктів, що вже існують.

Види діяльності, що належать до науково-технічних розробок: розробка певної конструкції інженерного об'єкта чи технічної системи (конструкторські роботи); розробка ідеї та варіантів нового об'єкта, у тому числі нетехнічного, на рівні креслення чи іншої системи знакових засобів (проектні роботи); розробка технологічних процесів, тобто способів об'єднання

фізичних, хімічних, технологічних та інших процесів із трудовими у цілісну систему, що виробляє певний корисний результат (технологічні роботи).

До складу розробок також входять: створення дослідних зразків (оригінальних моделей, яким притаманні принципові особливості створюваного нововведення); їх випробовування протягом часу, необхідне для отримання даних та накопичення досвіду, що повинно надалі знайти відображення у технічній документації; підготовка робочих інструкцій, рекомендацій та ін. щодо застосування нововведень; інженерна діяльність, необхідна для доведення продукту чи процесу в їх відповідності до функціональних та економічних вимог та готовності до передання у виробництво, у тому числі підготовка креслень, специфікацій, інструкцій, рекомендацій, які використовуються при переданні нововведень у виробництво. При цьому не враховуються підготовка детальних креслень для виробництва, передвиробниче планування, поточний контроль, інженерне обслуговування поточного виробництва, випуск серійної продукції дослідним виробництвом, використання експериментальних установок для створення усталеної продукції промислового виробництва на замовлення.

До розробок належать також певні види проектних робіт для будівництва, в яких передбачено використання результатів попередніх досліджень. До їх складу входять, наприклад, роботи зі складання схем та інших матеріалів щодо розвитку й розміщення галузей економіки, з експериментального проектування, вивчення та узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду проектування та будівництва, з розробки нових нормативних документів і державних стандартів із проектування, будівництва, архітектури, кошторисних нормативів; щодо складання схем генеральних планів промислових вузлів, схем і проектів районного планування, проектів планування та забудови міст, селищ міського типу, сільських населених пунктів; роботи з проектування для впровадження у виробництво прогресивних технологічних процесів, устаткування, механізації та автоматизації виробничих процесів.

До розробок **не належать**: роботи з проектування нестандартизованого устаткування на замовлення заводів-виробників, підготовки документації для капітального ремонту будинків і споруд; із розробки проектів і кошторисів на реконструкцію та технічне переозброєння цехів, дільниць; проектні роботи, пов'язані з прив'язкою до місця будівництва типових проектів.

Види діяльності, що не належать до наукових досліджень і розробок:

- освіта та підготовка кадрів;
- інші види діяльності, пов'язані з науково-технічною діяльністю (збирання даних загального призначення, маркетингова діяльність; випробування та стандартизація, передпроектні роботи; спеціалізовані медичні послуги; адаптація, підтримка і супровід існуючого програмного забезпечення тощо);
- виробнича діяльність щодо впровадження інновацій;
- управління та інша допоміжна діяльність (діяльність органів управління дослідженнями і розробками, їх фінансування тощо).

4. Науково-технічні послуги – діяльність, пов'язана з дослідженнями і розробками, що сприяє створенню та застосуванню науково-технічних знань.

До них належать: діяльність у галузі науково-технічної інформації, патентів, ліцензій, стандартизації, метрології та контролю якості, науково-технічного консультування; супутня діяльність, що сприяє впровадженню науково-технічних розробок у виробництво; інші види діяльності, що сприяють одержанню, поширенню та використанню наукових знань.

Науково-технічні послуги **не належать** до наукових досліджень і розробок.

5. Науково-технічна освіта та навчання – діяльність, що включає спеціалізовану неуніверситетську вищу освіту та професійну підготовку, вищу освіту та професійну підготовку, що передбачають отримання університетського диплому, вступ до аспірантури та перепідготовку, а також підвищення кваліфікації для вчених та інженерів.

Діяльність у галузі освіти та навчання повинна бути відокремлена від наукових досліджень і розробок та науково-технічних послуг. Дослідницька діяльність аспірантів **не належить** до наукових досліджень і розробок.

6. Валові витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт – витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт з урахуванням робіт, виконаних співвиконавцями. Вони поділяються на внутрішні та зовнішні витрати.

7. Внутрішні витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт – це витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт, виконані власними силами організації. Внутрішні витрати поділяються на поточні та капітальні витрати.

7.1. Внутрішні поточні витрати – витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт (без амортизації), виконані власними силами організації, що звітує, включають:

- **Витрати на оплату праці** – заробітна плата штатних працівників, сумісників, а також тих, хто працював за цивільно-правовими договорами. До цих витрат належать: заробітна плата за окладами, премії, матеріальна допомога та заохочення, компенсаційні виплати, оплата відпусток та іншого невідпрацьованого часу, інші витрати на оплату праці.
- **Відрахування на соціальні заходи** – обов'язкові відрахування за нормами, встановленими законодавством України.
- **Матеріальні витрати** – витрати на придбання й виготовлення спеціальних інструментів, пристроїв, стендів, апаратів, механізмів та іншого устаткування, необхідного для виконання конкретної теми, враховуючи витрати на його проектування, транспортування і встановлення.
- **Інші матеріальні витрати** – витрати на придбання сировини та матеріалів, комплектувальних виробів, напівфабрикатів, палива, енергії всіх видів, природної сировини, робіт і послуг виробничого характеру, що виконуються сторонніми підприємствами (організаціями).

- **Інші поточні витрати** – інші види поточних витрат, що пов’язані з виконанням наукових та науково-технічних робіт.

7.2. Капітальні витрати – витрати на основні засоби, пов’язані з виконанням наукових та науково-технічних робіт організації (за винятком суми амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних засобів). До них належать: витрати на придбання земельних ділянок, будівництво та придбання споруд; витрати на придбання устаткування, що зараховане до складу основних засобів; інші капітальні витрати, що пов’язані з дослідженнями та розробками.

До них не належать: капітальні витрати, що здійснюються організацією на будівництво житла, об’єктів культурно-побутового призначення та ін. і не пов’язані з науковою та науково-технічною діяльністю.

8. Дослідники – наукові та інженерно-технічні працівники, які професійно займаються науковими дослідженнями і розробками й безпосередньо беруть участь у створенні нових знань, продуктів, процесів, методів та систем, а також адміністративно-управлінський персонал, який здійснює безпосереднє керівництво дослідницьким процесом (у тому числі керівники наукових організацій і підрозділів, які виконують наукові дослідження і розробки). Дослідники, як правило, мають повну вищу освіту (диплом, що засвідчує здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” або “спеціаліст” у вищому навчальному закладі III–IV рівнів акредитації або прирівняному до нього).

9. Техніки – працівники, які мають технічні знання та досвід в одній чи декількох сферах природничих, технічних, суспільних або гуманітарних наук, беруть участь у виконанні наукових досліджень і розробок, виконуючи технічні функції, як правило, під керівництвом дослідників (підготовка комп’ютерних програм; виконання бібліографічного пошуку та відбір відповідних матеріалів з архівів і бібліотек; виконання експериментів, випробовувань і аналізів; реєстрація вимірювань, проведення розрахунків, підготовка креслень та схем; проведення статистичних обстежень тощо). Техніки можуть мати як повну вищу, так і базову або неповну вищу освіту (диплом, що засвідчує здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” або “молодший спеціаліст” у вищому навчальному закладі I–II рівнів акредитації або прирівняному до нього) та (чи) необхідний професійний досвід і знання.

10. Допоміжний персонал – працівники, які виконують допоміжні функції, пов’язані з проведенням досліджень і розробок: працівники планово-економічних, фінансових підрозділів, патентних служб, підрозділів науково-технічної інформації, науково-технічних бібліотек; робітники, які здійснюють монтаж, наладку, обслуговування та ремонт наукового обладнання і приладів; робітники дослідних (експериментальних) виробництв; лаборанти, які не мають повної вищої, базової вищої або неповної вищої освіти.

11. Інші працівники – працівники, які виконують функції загального характеру, пов’язані з діяльністю організації в цілому (працівники бухгалтерії, кадрової служби, підрозділів матеріально-технічного забезпечення, друкарки та

ін.), а також працівники, які зайняті переважно наданням науково-технічних послуг населенню або іншими видами діяльності, що не пов'язані з науковими дослідженнями і розробками.

12. Кандидат наук – особа, яка має диплом кандидата наук, виданий вищою атестаційною комісією України або атестаційними комісіями СРСР і Російської Федерації за умови, якщо захист дисертації відбувся до 01.09.92.

13. Доктор наук – особа, яка має диплом доктора наук, виданий вищою атестаційною комісією України або атестаційними комісіями СРСР і Російської Федерації за умови, якщо захист дисертації відбувся до 01.09.92.

14. Фахівці вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни – кандидати та доктори науки, які працюють в економіці країни, незалежно від місця роботи і напряму наукової та науково-технічної діяльності.

Крім вищезазначених термінів у Методологічних положеннях вживаються терміни, що тлумачаться згідно з глосарієм до плану статистичного спостереження [13]:

15. Реєстр статистичних одиниць (PCO) – автоматизована інформаційна система, призначена для збирання, накопичення, захисту, опрацювання, поширення, використання та зберігання даних щодо статистичних одиниць.

16. Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) – автоматизована система збирання, накопичення та опрацювання даних про юридичних осіб усіх форм власності та організаційно-правових форм господарювання, відокремлені підрозділи юридичних осіб, що знаходяться на території України, а також відокремлені підрозділи юридичних осіб України, які знаходяться за її межами.

17. Юридична особа – організація, створена та зареєстрована в установленому законодавством порядку.

18. Відокремлений підрозділ юридичної особи – філія, інший підрозділ юридичної особи, що знаходиться поза її місцезнаходженням і виробляє продукцію, виконує роботи або операції, надає послуги від імені юридичної особи, або підрозділ, що здійснює представництво та захист інтересів юридичної особи.

19. Організація (підприємство), що займається виконанням наукових та науково-технічних робіт – юридична особа, її відокремлені підрозділи незалежно від розміру, організаційно-правової форми господарювання та підпорядкування, основний вид діяльності якої відповідає коду 72 за КВЕД [15], або організація (підприємство), що виконує відповідні роботи як другорядний вид діяльності.

20. Основний вид економічної діяльності – вид економічної діяльності статистичної одиниці, на який припадає найбільший внесок у додану вартість.

21. Другорядний вид економічної діяльності – будь-який інший (окрім основного) вид економічної діяльності статистичної одиниці з виробництва товарів і надання послуг.

22. Ідентифікаційні показники – ідентифікаційний код суб'єкта відповідно до ЄДРПОУ та його найменування.

23. Класифікаційні показники – реквізити суб'єкта щодо його належності до певного виду економічної діяльності, території, організаційно-правової форми господарювання та інше згідно з чинними національними класифікаціями.

24. Рік звітний – календарний період, який розпочинається 1 січня і закінчується 31 грудня, в якому формуються сукупності звітних одиниць.

25. Рік минулий – календарний період, який розпочинається 1 січня і закінчується 31 грудня, передує звітному року.

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СТАТИСТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ

4.1. Державні статистичні спостереження зі статистики наукової та науково-технічної діяльності

До складу державних статистичних спостережень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності належать:

– **державне статистичне спостереження щодо виконання наукових та науково-технічних робіт**, яке органи державної статистики здійснюють за формами:

- № 3-наука (річна) “Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт”;
- № 1-наука (квартальна) “Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт”.

– **державне статистичне спостереження щодо обліку фахівців вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни**, що здійснюють за формами:

- № КН (річна) “Картка обліку кандидата наук”, Додаток № 1 до форми № КН (річна) “Список змін до картки кандидата наук”, Додаток № 2 до форми № КН (річна) “Список кандидатів наук, які вибули у звітному періоді”;
- № ДН (річна) “Картка обліку доктора наук”, Додаток № 1 до форми № ДН (річна) “Список змін до картки доктора наук”, Додаток № 2 до форми № ДН (річна) “Список докторів наук, які вибули у звітному періоді”.

Бланки форм державних статистичних спостережень затверджуються наказами Державного комітету статистики України. Інструкції про порядок заповнення форм державних статистичних спостережень затверджуються наказами Державного комітету статистики України та проходять процедуру державної реєстрації у Міністерстві юстиції України.

Інструментарій для проведення державних статистичних спостережень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності розміщено на веб-сайті Державного комітету статистики України. Терміни проведення державних статистичних спостережень визначаються щорічними планами державних статистичних спостережень, що затверджуються нормативними актами Кабінету Міністрів України.

Метаописи державних статистичних спостережень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності для користувачів даних розміщено на веб-сайті Державного комітету статистики України.

4.2 Мета й основні характеристики державних статистичних спостережень

Метою проведення державних статистичних спостережень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності є отримання статистичної інформації щодо: обсягу виконаних наукових та науково-технічних робіт; обсягу витрат на їх виконання; джерел фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт; міжнародного співробітництва та винахідницької

діяльності; стану наукових кадрів, а також фахівців вищої кваліфікації (докторів та кандидатів наук), які працюють в економіці країни.

Основні принципи організації державних статистичних спостережень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності базуються на єдиних методологічних підходах, що забезпечують зіставність основних показників статистики наукової та науково-технічної діяльності у динаміці. У показниках державного статистичного спостереження враховані міжнародні вимоги до статистичної інформації та міжнародна стандартна практика проведення обстежень наукової та науково-технічної діяльності, що містяться у Керівництві Фраскати [11] та Посібнику ЮНЕСКО [12].

Результатом державного статистичного спостереження щодо виконання наукових та науково-технічних робіт підприємствами є первинна й узагальнена інформація, яку використовують для визначення: кількості наукових організацій; кількості працівників наукових організацій (за категоріями персоналу, науковим ступенем, статтю, віком); руху працівників наукової організації; обсягів фінансування наукових та науково-технічних робіт (за джерелами та видами робіт); обсягу наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами організації; витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт (за видами витрат та робіт); результативності діяльності наукової організації та міжнародного співробітництва.

Інформація державного статистичного спостереження щодо виконання наукових та науково-технічних робіт використовується для визначення індексу наукової продукції, порядок розрахунку якого наведено у Методиці розрахунку індексу наукової продукції, затвердженій наказом Держкомстату від 22.12.2010 № 516 [14].

Результатом державного статистичного спостереження щодо обліку фахівців вищої кваліфікації є первинна й узагальнена інформація стосовно кандидатів і докторів наук, які працюють в економіці України, що використовується для визначення: кількості фахівців вищої кваліфікації; результатів їх діяльності, наукових напрямів, наявності нагород та вченого звання, членства в академіях наук, посад і місць роботи та ін.

Державні статистичні спостереження зі статистики наукової та науково-технічної діяльності мають **такі основні характеристики** (табл.1):

Характеристика державних статистичних спостережень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності

Характеристики державного статистичного спостереження	Державні статистичні спостереження зі статистики наукової та науково-технічної діяльності щодо	
	виконання наукових та науково-технічних робіт	обліку фахівців вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни
А	1	2
Форми, за якими здійснюються державні статистичні спостереження	<ul style="list-style-type: none"> • № 3-наука (річна) “Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт”; • № 1-наука (квартальна) “Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт” 	<ul style="list-style-type: none"> • № КН (річна) “Картка обліку кандидата наук”, Додаток № 1 до форми № КН (річна) “Список змін до картки кандидата наук”, Додаток № 2 до форми № КН (річна) “Список кандидатів наук, які вибули у звітному періоді”; • № ДН (річна) “Картка обліку доктора наук”, Додаток № 1 до форми № ДН (річна) “Список змін до картки доктора наук”, Додаток № 2 до форми № ДН (річна) “Список докторів наук, які вибули у звітному періоді”
Вид державного статистичного спостереження:		
– за ступенем охоплення одиниць	Суцільне	
– за часом реєстрації даних	Поточне	
Організаційна форма державного статистичного спостереження	Статистична звітність	
Спосіб проведення державного статистичного спостереження	Документальний облік	
Одиниця державного статистичного спостереження	Місцева одиниця за видом економічної діяльності (МОВЕД)	Фізична особа
Респондент державного статистичного спостереження	Юридична особа, її відокремлені підрозділи, які виконують наукові та науково-технічні роботи	Юридична особа, її відокремлені підрозділи
Органи, що здійснюють державне статистичне спостереження	Держкомстат, територіальні органи державної статистики	
Місце проведення державного статистичного спостереження	Регіони України: Автономна Республіка Крим, області, м. Київ та м. Севастополь	
Національні класифікації, що використовуються при проведенні державного статистичного спостереження	КОПФГ – Класифікація організаційно-правових форм господарювання; КОДУ – Класифікація органів державного управління; КВНТД – Класифікація видів науково-технічної діяльності; КОАТУУ – Класифікатор об’єктів адміністративно-територіального устрою України	
	КВЕД – Класифікація видів економічної діяльності	КС – Класифікація країн світу

4.3. Інструментарій та програма державних статистичних спостережень

4.3.1. Державне статистичне спостереження щодо виконання наукових та науково-технічних робіт

Інструментарієм для проведення спостереження є форми **№ 3-наука (річна)** та **№ 1-наука (квартальна)**, які складають на основі інструкцій щодо їх заповнення.

Державне статистичне спостереження поширюється на всі підприємства (організації) та їх відокремлені підрозділи незалежно від розміру, організаційно-правової форми господарювання та підпорядкування, код основного або другорядного виду діяльності яких – 72 за КВЕД і які виконували наукові та науково-технічні роботи протягом звітного періоду. Підприємства (організації), які надавали лише науково-технічні послуги, звіт не складають.

Підставами для заповнення форм **№ 3-наука (річна)** і **№ 1-наука (квартальна)** є дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності, інформаційні звіти про науково-дослідну роботу підприємства (організації), дані первинної облікової документації щодо обліку особового складу, використання робочого часу підприємства (організації).

Державне статистичне спостереження за формою **№ 3-наука “Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт”** проводять на **суцільній основі з річною** періодичністю.

Бланк за формою **№ 3-наука** містить п'ять розділів, показники яких респонденти заповнюють із початку звітного року:

- у розділі 1 “Виконання наукових та науково-технічних робіт” вміщено показники, що характеризують обсяг робіт, виконаних з початку року, кількість наукових та науково-технічних робіт, загальний обсяг наукових досліджень і розробок із пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки тощо;
- у розділі 2 “Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт” наведено показники щодо валових витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт, внутрішніх поточних витрат за видами робіт і їх розподіл за тематичною спрямованістю наукових та науково-технічних робіт, а також джерела фінансування внутрішніх витрат;
- у розділі 3 “Наукові кадри” представлені показники, що характеризують кількість наукових кадрів на кінець звітного періоду; кількість сумісників і осіб, які працюють за цивільно-правовими договорами; рух спеціалістів, які беруть участь у виконанні наукових і науково-технічних робіт (без сумісників); розподіл дослідників за віком (без сумісників) тощо;
- у розділі 4 “Міжнародне співробітництво” наведено показники щодо кількості виїздів наукових працівників за межі України; кількості виїздів за межі України з метою участі у міжнародних семінарах,

- конференціях тощо; кількості міжнародних конференцій, семінарів тощо проведених організацією (установою); кількості грантів, отриманих на наукову роботу від міжнародних фондів тощо;
- розділ 5 “Винахідницька діяльність” містить кількість поданих заявок на видачу охоронних документів і кількість отриманих охоронних документів.

Державне статистичне спостереження за формою № 1-наука “Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт” проводять на **суцільній основі з кварталною періодичністю**. Показники форми заповнюють зростаючим підсумком за період з початку звітнього року.

Форма складається з трьох розділів: “Обсяг робіт, що виконані за період з початку року”, “Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт”, “Кількість працівників наукової організації на кінець звітнього періоду”.

4.3.2 Державне статистичне спостереження щодо обліку фахівців вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни

Державне статистичне спостереження за формами № КН (річна) “Картка обліку кандидата наук” і № ДН (річна) “Картка обліку доктора наук”, Додаток № 1 “Список змін до картки кандидата/доктора наук” (річна), Додаток № 2 “Список кандидатів/докторів наук, які вибули у звітньому періоді” проводять **на суцільній основі з річною періодичністю** та поширюють на юридичні особи (підприємства, організації, установи, вищі навчальні заклади) всіх організаційно-правових форм господарювання та їх відокремлені підрозділи.

Додатковою умовою для заповнення форм є наявність даних щодо кандидатів/докторів наук у формі № 6-ПВ “Звіт про кількість працівників, їхній якісний склад та професійне навчання” (річна).

Форми № КН (річна) та № ДН (річна) містять інформацію щодо особистих даних кожного окремого фахівця вищої кваліфікації – кандидата/доктора наук із зазначенням серії та номера диплома; прізвища, ім’я, по батькові; статі; дати народження; року затвердження вищою атестаційною комісією України в науковому ступені кандидата/доктора наук; галузі наук; в якому закладі закінчував докторську програму; року початку роботи над докторською програмою; обрання академіком або членом-кореспондентом академії; року обрання; вченого звання; року присвоєння останнього вченого звання; наявності державних нагород (вид і дата отримання); посади яку обіймає; загального стажу наукової та науково-педагогічної роботи; спеціальності за основним напрямом науково-технічної діяльності, що виконується; посади та підприємства, де працював під час роботи над докторською дисертацією; посади та підприємства, де працював після отримання диплома; переліку мов, якими володіє та на якому рівні; кількості наукових праць, які вийшли у фахових виданнях протягом року, рекомендовані (затверджені) вченими радами, у т. ч. за кордоном; кількості заявок на отримання охоронного документа на об’єкт права інтелектуальної власності, де доктор наук фігурує як автор (співавтор).

У Додатку № 1 до форм № КН (річна) та № ДН (річна) “Список змін до картки кандидата/доктора наук” подають інформацію щодо кількості

кандидатів/докторів наук на початок звітнього року, скільки вибуло та прибуло за звітний період і кількості на кінець звітнього року.

У змінах до картки кандидата/доктора наук вказують інформацію по кожному кандидату/доктору наук, про зміни, які відбулися протягом року, із зазначенням серії та номеру диплома кандидата/доктора наук, особистих даних (прізвище, ім'я, по батькові), нового значення показника та номера рядка форми, в якому знаходився цей показник.

У Додатку № 2 до форм № КН (річна) та № ДН (річна) “Список кандидатів/докторів наук, які вибули у звітньому періоді” наводять інформацію по кожному кандидату/доктору наук, який вибув за звітний період, із зазначенням особистих даних, причин вибуття, назви організації, до якої перейшов та міністерство (відомство), якому вона підпорядкована; місце знаходження організації.

4.4. Процедури проведення державних статистичних спостережень і поширення їх результатів

Форми № 3-наука (річна), № 1-наука (квартальна), № КН (річна), № ДН (річна) та додатки складають юридичні особи, їх відокремлені підрозділи відповідно до підпункту 4.3 цих Методологічних положень та подають на паперових носіях до органу державної статистики за місцезнаходженням респондента у терміни, що визначені на бланках форм.

Якщо юридична особа має у своєму складі відокремлені підрозділи, які розташовані в різних адміністративно-територіальних одиницях, то ці відокремлені підрозділи самостійно подають заповнені форми відповідним органам державної статистики за місцем здійснення своєї діяльності.

Подання форм № 3-наука (річна), № 1-наука (квартальна), № КН (річна) та № ДН (річна) органам державної статистики як електронних звітів респондент здійснює відповідно до Порядку подання електронної звітності до органів державної статистики, затвердженого наказом Держкомстату від 12.01.2011 № 3, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 29.03.2011 за № 408/19146 (зі змінами).

На всіх рівнях обробки органи державної статистики здійснюють первинний аналіз даних, уведення у відповідний комплекс електронної обробки статистичної інформації, логічний і арифметичний контролю (як вхідного, так і вихідного масиву даних) та передачу вивіреної інформації на вищий рівень розробки.

Результати державного статистичного спостереження за формами № 3-наука (річна), № 1-наука (квартальна), № КН (річна) та № ДН (річна) органи державної статистики формують у розрізі:

- на регіональному рівні: зведена інформація за регіоном у цілому та в розрізі районів і міст;
- на державному рівні: зведена інформація по країні в цілому та за регіонами (Автономна Республіка Крим, області, м.Київ і м.Севастополь).

За результатами розробки даних за формами № 3-наука (річна) та № 1-наука (квартальна), № КН (річна) та № ДН (річна) на підставі первинних звітів

підприємств (організацій) у розрізі регіонів органи державної статистики формують архів і часові ряди даних, що зберігаються у терміни, передбачені постановкою задачі на програмне забезпечення відповідних державних статистичних спостережень.

При поширенні даних користувачам органи державної статистики здійснюють контроль за дотриманням правил конфіденційності даних.

Основними статистичними публікаціями зі статистики наукової та науково-технічної діяльності є:

- експрес-випуски: “Виконання наукових та науково-технічних робіт за I квартал (I півріччя, 9 місяців)”; “Доктори наук України”;
- доповіді: “Наукова та науково-технічна діяльність в Україні”, “Фахівці вищої кваліфікації України”;
- статистичні бюлетені: “Статистичний бюлетень (№ 1, № 2)”;
- статистичні збірники: “Україна в цифрах у ___ році”, “Регіони України”, “Статистичний щорічник України”, “Наукова та інноваційна діяльність в Україні”, “Промисловість України”, “Чоловіки та жінки України”;
- таблиці для веб-сайту Держстату та запитальників міжнародних статистичних організацій.

На запити користувачів органи державної статистики надають статистичну інформацію за формами № 3-наука (річна), № 1-наука (квартальна), № КН (річна) та № ДН (річна) у зведеному вигляді на паперових, магнітних та електронних носіях, засобами зв'язку (у т. ч. розміщення на веб-сайті), шляхом безпосереднього виписування у порядку та умовах, визначених Держкомстатом.

V. ФОРМУВАННЯ СУКУПНОСТІ ЗВІТНИХ ОДИНИЦЬ ДЕРЖАВНИХ СТАТИСТИЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ

Формування сукупності звітних одиниць для проведення державних статистичних спостережень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності у році, наступному за звітним, органи державної статистики здійснюють на центральному рівні щорічно.

Джерелами інформації для формування сукупності звітних одиниць державних статистичних спостережень є:

1) щодо виконання наукових та науково-технічних робіт:

- Реєстр статистичних одиниць;
- перелік респондентів за формою № 3-наука (річна) за попередній період;
- перелік респондентів за формою № 1-наука (квартальна) станом на 1 листопада звітного року.

2) щодо обліку фахівців вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни:

- Реєстр статистичних одиниць;
- дані щодо наявності кандидатів/докторів наук у формі № 6-ПВ “Звіт про кількість працівників, їхній якісний склад та професійне навчання” (річна);
- бази даних докторів і кандидатів наук, сформовані та відкориговані у попередній період.

Схеми формування сукупності звітних одиниць державних статистичних спостережень зі статистики наукової та науково-технічної діяльності наведено у **додатках А та Б**.

До сукупності звітних одиниць включають об’єкти державних статистичних спостережень, які мають такі ідентифікаційні та класифікаційні ознаки (табл. 2):

Критерії формування генеральної сукупності

№ п/п	Критерії формування генеральної сукупності	Класифікації	Ознаки критеріїв формування	
			Державне статистичне спостереження щодо	
			виконання наукових та науково-технічних робіт	обліку фахівців вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни
1.	Інституційний сектор економіки	KICE	S.11 “Не фінансові корпорації”, S.13 “Сектор загального державного управління”, S.15 “Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства”	Усі, крім S.14 “Домашні господарства”
2.	Тип статистичної одиниці	Довідник типів статистичних одиниць	Місцева одиниця	Підприємство
3.	Організаційно-правова форма господарювання	КОПФГ	Незалежно	
4.	Вид економічної діяльності	КВЕД	72-й основний або другорядний вид діяльності за КВЕД (ДК 009:2010) (секція М)	Незалежно
5.	Розмір підприємства	Довідник ознак розміру підприємств	Незалежно від розміру	
6.	Ознака економічної діяльності	x	Активне	
7.	Інші	x	x	За даними щодо наявності кандидатів/докторів наук у формі № 6-ПВ

Формування сукупності звітних одиниць зі статистики наукової та науково-технічної діяльності відбувається відповідно до Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств, затвердженого наказом Держкомстату від 16.12.2009 № 481 [9], та Порядку користування даними Реєстру статистичних одиниць, затвердженого наказом Держкомстату від 10.02.2011 № 28 [17].

За кожним об'єктом державного статистичного спостереження **щодо виконання наукових та науково-технічних робіт** відбираються такі реквізити:

1. Індивідуальний код місцевої одиниці.
2. Ідентифікаційний код ЄДРПОУ.
3. Найменування.
4. Код території за КОАТУУ.
5. Адреса місцезнаходження (юридична адреса).
6. Телефон.
7. Код організаційно-правової форми за КОПФГ (із урахуванням його уточненого значення).
8. Код інституційного сектору економіки за КІСЕ (локальний код, що використовується у РСО).
9. Код основного виду економічної діяльності за КВЕД на початок обстеження.
10. Код головного підприємства.

Формування сукупності звітних одиниць при проведенні державного статистичного спостереження **щодо обліку фахівців вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни**, відбувається аналогічно, при цьому обов'язковою додатковою умовою є наявність даних щодо кандидатів/докторів наук у формі № 6-ПВ “Звіт про кількість працівників, їхній якісний склад та професійне навчання” (річна).

Після відбору об'єктів здійснюється зіставлення та уточнення інформації з відповідними переліками респондентів за формами № 3-наука (річна), № 1-наука (квартальна) та базами даних кандидатів та докторів наук. Після цього формується сукупність звітних одиниць, які будуть безпосередньо охоплені вищезазначеними державними статистичними спостереженнями.

VI. ПЕРЕЛІК СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ

Органи державної статистики для аналізу **виконання наукових та науково-технічних робіт** за формами державного статистичного спостереження № 1-наука (квартальна) і № 3-наука (річна) розробляють такі показники:

6.1. Загальний обсяг робіт (тис. грн.) – обсяг робіт, що виконують юридичні особи та їх відокремлені підрозділи, основний вид діяльності яких відповідає коду 72 за КВЕД, або організації (підприємства), що виконують відповідні роботи як другорядний вид діяльності, з урахуванням робіт, виконаних співвиконавцями. Складається з обсягу виконаних фундаментальних, прикладних досліджень, науково-технічних розробок, науково-технічних послуг та інших робіт. Показник визначається за період із початку року на звітну дату та включає суму вартості всіх виконуваних робіт за прямими договорами (з урахуванням вартості робіт, виконаних співвиконавцями) разом з амортизаційними відрахуваннями на повне відновлення основних засобів, без ПДВ.

Показник визначається на основі даних кошторису, за договірними роботами – на основі акта здавання-приймання. Усі показники наводяться за роботами, прийнятими замовником за актом здавання-приймання в установленому порядку. Якщо робота не закінчена, ураховується та її частина, яка була виконана у звітному періоді як проміжний етап. При цьому вартість оцінюється за витратами на її виконання.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); види робіт.

6.2. Загальний обсяг робіт, що виконані власними силами (тис. грн.) – обсяг робіт, що виконують безпосередньо юридичні особи та їх відокремлені підрозділи, основний вид діяльності яких відповідає коду 72 за КВЕД, або організації (підприємства), які виконують відповідні роботи як другорядний вид діяльності, без урахування робіт, виконаних співвиконавцями. Він складається з обсягу виконаних власними силами фундаментальних і прикладних досліджень, науково-технічних розробок, науково-технічних послуг та інших робіт. Показник визначається за період із початку року на звітну дату на основі даних кошторису, за договірними роботами – на основі акта здавання-приймання. Усі показники наводяться за роботами, прийнятими замовником за актом здавання-приймання в установленому порядку. Якщо робота не закінчена, ураховується та її частина, що була виконана у звітному періоді як проміжний етап. При цьому вартість оцінюється за витратами на її виконання.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування

органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); види робіт.

6.3. Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт (тис. грн.) – сума витрат на виконання фундаментальних, прикладних досліджень, науково-технічних розробок та науково-технічних послуг, визначена на звітну дату.

Показник включає як поточні, так і капітальні витрати (за винятком суми амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних засобів). Із загального обсягу витрат виділяють витрати на оплату праці, у т.ч. працівникам, які виконують наукові дослідження і розробки (без сумісників і тих, хто працює за договорами), відрахування на соціальні заходи, матеріальні витрати, у т.ч. на основні засоби, інші матеріальні витрати, інші поточні витрати, витрати на земельні ділянки та споруди, устаткування, інші капітальні витрати, витрати на дослідження і розробки, виконані співвиконавцями за звітний рік.

До загального обсягу витрат включають дані про фактичні витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт (за собівартістю) незалежно від джерела походження коштів, з урахуванням робіт, виконаних співвиконавцями. Дані про витрати наводять на основі узагальненої інформації за рахунком “Виробництво” з виділенням відомостей за конкретними роботами, що належать до наукових та науково-технічних. До зазначеного обсягу витрат не включають витрати на виконання робіт (послуг), що не є науково-технічними, а також платні послуги населенню.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); види робіт; види витрат; джерела фінансування.

6.4. Кількість працівників наукової організації (осіб) – кількість працівників організації (її відокремлених підрозділів) на кінець звітного періоду, основний або другорядний вид діяльності яких відповідає коду 72 за КВЕД.

Показник охоплює кількість штатних працівників, враховуючи працівників бухгалтерії, кадрових служб, підрозділів матеріально-технічного забезпечення та ін. (для самостійних науково-дослідних, проектно-конструкторських і технологічних організацій з кодом основного виду діяльності 72 за КВЕД); кількість персоналу структурних одиниць, які виконують наукові дослідження і розробки (для промислових підприємств з кодом одного з другорядних видів діяльності 72 за КВЕД); кількість працівників науково-дослідних підрозділів (для вищих навчальних закладів з кодом одного з другорядних видів діяльності 72 за КВЕД); кількість працівників структурних підрозділів, що виконують дослідження і розробки (для інших організацій з кодом одного з другорядних видів діяльності 72 за КВЕД).

До показника не включають кількість сумісників і тих, хто працює за цивільно-правовими договорами.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); вікові інтервали; рівні освіти; наукові ступені; стать; причини вибуття; форми прийняття; категорії працівників; періоди наявності.

6.5. Кількість працівників наукової організації (у людино-годинах) – кількість людино-годин, фактично відпрацьованих працівниками наукових організацій (їх відокремлених підрозділів) на кінець звітної періоду (без сумісників і тих, хто працює за цивільно-правовими договорами), основний або другорядний вид діяльності яких відповідає коду 72 за КВЕД. Розраховується відповідно до Інструкції зі статистики кількості працівників, затвердженої Наказом Держкомстату від 28.09.2005 р. № 286 (зі змінами від 05.10.2006 р. № 466), зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 30.11.2005 р. за № 1442/11722 [16].

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); категорії працівників.

6.6. Кількість сумісників та осіб, які працюють за цивільно-правовими договорами (осіб) – кількість працівників організацій (їх відокремлених підрозділів), що виконували роботи на засадах сумісництва або за цивільно-правовими договорами у межах виду діяльності, який відповідає коду 72 за КВЕД.

Показник ураховує тільки тих осіб, які виконували наукові дослідження і розробки або допоміжні та інші функції, пов'язані з їх проведенням за звітний рік. Щодо вищих навчальних закладів ураховують кількість науково-педагогічних працівників, які поряд із педагогічною діяльністю виконували дослідження і розробки у науково-дослідних підрозділах чи на кафедрах.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); категорії працівників; наукові ступені.

6.7. Кількість сумісників та осіб, які працюють за цивільно-правовими договорами (у людино-годинах) – кількість людино-годин, відпрацьованих працівниками організацій (їх відокремлених підрозділів), які виконували роботи на засадах сумісництва або за цивільно-правовими договорами в межах виду діяльності, що відповідає коду 72 за КВЕД.

Показник розраховується відповідно до Інструкції [16].

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); категорії працівників.

6.8. Середньооблікова кількість працівників наукової організації (осіб) – середньооблікова кількість працівників організацій (їх відокремлених підрозділів) без урахування сумісників і тих, хто працює за цивільно-правовими договорами, основний або другорядний вид діяльності яких відповідає коду 72 за КВЕД відповідно до Інструкції зі статистики кількості працівників, затвердженої наказом Держкомстату від 28.09.2005 № 286, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 30.11.2005 за № 1442/11722 (зі змінами) [16].

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); категорії працівників.

6.9. Середньооблікова кількість працівників, які виконують наукові дослідження і розробки (осіб) – середньооблікова кількість працівників організацій (їх відокремлених підрозділів), основний або другорядний вид діяльності яких відповідає коду 72 за КВЕД. Показник наводиться без урахування сумісників і тих, хто працює за цивільно-правовими договорами.

Середньооблікова кількість працівників, які виконують дослідження і розробки, визначається відповідно до Інструкції [16].

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); категорії працівників; наукові ступені.

6.10. Кількість наукових та науково-технічних робіт (одиниць) – загальна кількість робіт (фундаментальних, прикладних досліджень та науково-технічних розробок, а також кількість наданих науково-технічних послуг, оформлених актом здавання-приймання, які виконувались організацією у звітному році.

Розробка показника здійснюється за напрямками створення робіт, а також за ознаками впровадження, інноваційності, пріоритетного напрямку розвитку науки і техніки.

До загальної кількості наукових та науково-технічних робіт належать роботи зі створення нових або суттєво вдосконалених існуючих матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, систем і методів роботи зі створення дослідних

зразків виробів (продукції), алгоритмів та комп'ютерних програм, що пройшли експертизу на новизну, нормативних матеріалів, стандартів тощо.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); пріоритетні напрями розвитку науки і техніки; напрями виконання наукових та науково-технічних робіт; види призначення наукових та науково-технічних робіт.

6.11. Кількість виїздів наукових працівників за межі України (осіб) – загальна кількість наукових працівників, які виїжджали за межі України для співпраці з іноземними науковими організаціями.

Показник враховує всі виїзди наукових працівників за межі України з метою проведення наукових заходів. Якщо протягом року одна особа виїздила декілька разів, вказується кількість її виїздів.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); цілі виїзду наукових працівників за кордон; терміни виїзду наукових працівників за кордон.

6.12. Кількість виїздів наукових працівників за межі України з метою участі у міжнародних семінарах, конференціях тощо (одиниць) – загальна кількість виїздів наукових працівників за кордон для участі в наукових заходах, які проводять іноземні організації.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД).

6.13. Кількість міжнародних конференцій, семінарів тощо, проведених організацією (установою) (одиниць) – загальна кількість міжнародних наукових заходів, проведених науковою організацією протягом звітного року.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД).

6.14. Кількість друкованих робіт (одиниць) – загальна кількість друкованих робіт на звітну дату як результат наукової та науково-технічної діяльності, до якої входять монографії, статті в наукових фахових журналах, у т.ч. у журналі, що входить до однієї з міжнародних баз даних (наприклад, SCI,

SSCI, Medline та ін.), підручники, навчальні посібники, окремі розділи монографії, доповіді на наукових конференціях, наукові статті у збірниках наукових праць, препринти, брошури, тези, методичні матеріали тощо.

Показник ураховує друковані роботи, видані як в Україні, так і за її межами за звітний рік. При цьому методичні рекомендації щодо організації навчального процесу (рекомендації щодо проведення практичних занять у навчальних закладах, порядку написання дипломних (курсівих) робіт), інформаційні статті у пресі про діяльність організації та ін. не враховуються.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); види друкованих робіт.

6.15. Кількість грантів, отриманих на наукову роботу від міжнародних фондів (одиниць) – загальна кількість грантів (індивідуальних і колективних), отриманих на наукову роботу протягом року, за винятком грантів, отриманих на участь у конференціях, семінарах тощо.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); види отриманих грантів на наукову роботу.

6.16. Кількість науковців, які користувалися грантом (осіб) – кількість науковців, які користувалися коштами від грантів міжнародних організацій протягом звітного року.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД).

6.17. Кількість поданих заявок на видачу охоронних документів (одиниць) – кількість усіх заявок, поданих юридичними особами на отримання охоронних документів у звітному році. Враховуються заявки, подані до Державного департаменту інтелектуальної власності та до патентних відомств.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); види об'єктів права інтелектуальної власності; місця подання заявки.

6.18. Кількість отриманих охоронних документів (одиниць) – кількість усіх отриманих організацією (з урахуванням інформації щодо всіх

відокремлених структурних підрозділів) охоронних документів у звітному році як в Україні, так і в інших країнах світу.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види економічної діяльності (КВЕД); організаційно-правові форми господарювання (КОПФГ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); види об'єктів права інтелектуальної власності; місця подання заявки.

Для аналізу стану фахівців вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни, органи державної статистики розробляють показники кількості кандидатів/докторів наук в економіці країни за проміжками часу:

6.19. Кількість кандидатів/докторів наук в економіці країни на початок звітної періоду (осіб) – кількість кандидатів/докторів наук в економіці України на початок попереднього року.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); ідентифікаційний код (ЄДРПОУ); країни світу (КС); академії; типи організацій; вчені звання; стать; нагороди; посади; мови народів світу; вік.

6.20. Кількість вибулих кандидатів/докторів наук в економіці країни за звітний період (осіб) – кількість кандидатів/докторів наук, які з тієї чи іншої причини вибули з лав кандидатів/докторів наук.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); ідентифікаційний код (ЄДРПОУ); країни світу (КС); академії; типи організацій; вчені звання; стать; нагороди; посади; мови народів світу; вік; причини вибуття.

6.21. Кількість прибулих кандидатів/докторів наук в економіці країни за звітний період (осіб) – кількість кандидатів/докторів наук, які прибули за звітний період в економіку України.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); ідентифікаційний код (ЄДРПОУ); країни світу (КС); академії; типи організацій; вчені звання; стать; нагороди; посади; мови народів світу; вік.

6.22. Кількість кандидатів/докторів наук в економіці країни на кінець звітної періоду (осіб) – кількість кандидатів/докторів наук в економіці України на початок звітної року.

Розробка показника ведеться за класифікаційними ознаками: місцезнаходження статистичної одиниці (КОАТУУ); види наукової та науково-технічної діяльності (КВНТД); підпорядкування органам державного управління (КОДУ); сектори діяльності (ЛКСД); ідентифікаційний код (ЄДРПОУ); країни світу (КС); академії; типи організацій; вчені звання; стать; нагороди; посади; мови народів світу; вік.

VII. МЕТОДОЛОГІЯ СКЛАДАННЯ ДОПОМІЖНОГО РАХУНКУ НАУКИ

Допоміжний (сателітний) рахунок науки призначений для отримання повної інформації про стан фінансування національної наукової системи на основі використання стандартних статистичних інструментів (класифікацій), адаптованих до національних умов і визначень.

Допоміжний рахунок науки являє собою стандартний набір таблиць, у яких представлені різні аспекти витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт.

Допоміжний рахунок науки:

- дозволяє оцінити витрати суспільства на здійснення наукової та науково-технічної діяльності;
- уможлиблює відстеження тенденцій розвитку галузі науки;
- надає можливість на підставі бази даних, сформованої відповідно до загальноприйнятих у статистиці принципів, описати функціонування всього комплексу наукової та науково-технічної діяльності.

В основу рахунку покладено визначення витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт, що розглядаються як за всіма джерелами надходження коштів (джерела фінансування або організації, що фінансують), так і за всіма джерелами їх кінцевого використання.

Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт можуть здійснюватися в межах статистичної одиниці (внутрішні витрати) або за її межами (зовнішні витрати). Повна процедура вимірювання витрат включає:

- ідентифікування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт, що здійснюються кожною статистичною одиницею;
- ідентифікування джерел фінансування внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у звітності виконавця робіт;
- ідентифікування зовнішніх витрат на наукову та науково-технічну діяльність кожною статистичною одиницею;
- агрегування даних за секторами-виконавцями та джерелами фінансування (за організаціями, що фінансують) для визначення національних зведених показників.

Внутрішні витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт охоплюють всі витрати, здійснені в межах країни статистичною одиницею або сектором діяльності, незалежно від джерела фінансування. Також вони включають витрати, здійснені за межами статистичної одиниці або сектору діяльності для підтримки внутрішніх робіт (придбання сировини або матеріалів для наукової роботи в установі).

Зовнішні витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт – витрати національних установ, закладів або підприємств на наукові та науково-технічні роботи, виконані за межами країни.

Інструменти. При складанні допоміжного рахунку науки застосовується інституціональний підхід, що базується на виявленні характерних особливостей закладів, які фінансують або виконують наукові та науково-технічні роботи. Як інструмент використовується Локальний класифікатор секторів діяльності

(додаток В). Класифікатор передбачає групування закладів, що фінансують або виконують наукові та науково-технічні роботи, за п'ятьма секторами.

Таблиці допоміжного рахунку науки. У рахунку науки всі витрати галузі розподіляються в рамках п'яти основних таблиць, що показують рух фінансових потоків від однієї категорії учасників до іншої. Кожний учасник, зайнятий виконанням наукових та науково-технічних робіт, відноситься до певного сектору діяльності. У двомірних таблицях рахунку всі фінансові потоки відображаються та групуються за організаціями, що фінансують, розподіленими по горизонтальних рядках, та одержувачами коштів (виконавцями наукових та науково-технічних робіт), що представлені у графах. Для чотирьох секторів діяльності (державного, підприємницького, вищої освіти та приватного неприбуткового) будують окремі таблиці, що показують надходження та використання коштів. Макет таблиць розподілу витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт за секторами діяльності та джерелами фінансування представлено у таблицях 1–4. П'ята таблиця рахунку є узагальнюючою, вона показує надходження й використання коштів у цілому в галузі науки з розподілом за всіма її секторами (табл. 5).

Таблиці 1–4

Розподіл витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт за секторами діяльності та джерелами фінансування

1. Підприємницький 2. Державний 3. Вищої освіти 4. Некомерційний		Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт за секторами						
		Державний	Підприємницький	Вищої освіти	Приватний неприбутковий	Разом по країні	Зарубіжний	Разом
Фінансування робіт за секторами	Державний							
	Підприємницький							
	Вищої освіти							
	Приватний неприбутковий							
	Зарубіжний							
	Разом							

Таблиця 5

Зведена таблиця розподілу витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт

Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт		за секторами						
		Державний	Підприємницький	Вищої освіти	Приватний неприбутковий	Разом по країні	Зарубіжний	Разом
Фінансування робіт за секторами	Державний							
	Підприємницький							
	Вищої освіти							
	Приватний неприбутковий							
	Разом по країні							
	Зарубіжний						X	X
	Разом						X	X

Джерелами даних є державні статистичні спостереження:

- щодо виконання наукових та науково-технічних робіт (форма № 3-наука (річна) “Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт”);
- зі статистики зовнішньоекономічної діяльності (форма № 9-ЗЕЗ (квартальна) “Звіт про експорт (імпорт) послуг”). Річні дані розраховуються шляхом підсумовування даних за чотири квартали.

Порядок визначення обсягів коштів, спрямованих на виконання наукових та науково-технічних робіт, за джерелами фінансування наведено у табл. 6, а розподіл коштів за виконанням робіт у табл. 6.

Таблиця 6

Визначення обсягів коштів, спрямованих на виконання наукових та науково-технічних робіт, за джерелами фінансування (організаціями, що фінансують)

Сектор діяльності	Порядок визначення
А	1
Державний	Форма № 3-наука (річна), розділ 2, підрозділ 2.4, гр. 1, сума даних за кодами рядків 252, 253, 259 та 264 по підприємствах сектора (зведені дані по респондентах державного статистичного спостереження, що віднесені до державного сектору діяльності). Форма № 9-ЗЕЗ, обсяг імпорту послуг за Класифікацією послуг зовнішньоекономічної діяльності – секція К 73 “Послуги, пов’язані з дослідженнями та розробками”, дол. США, перерахунок у грн. за середньозваженим (річним) курсом Національного банку України, за Класифікацією організаційно-правових форм господарювання – сума даних за кодами рядків 410, 420, 425, 430, 435, 440, 490, 495
Підприємницький	Форма № 3-наука (річна), розділ 2, підрозділ 2.4, гр. 1, сума даних за кодами рядків 252, 260 та 264 по підприємствах сектора (зведені дані по респондентах державного статистичного спостереження, що віднесені до підприємницького сектору діяльності). Форма № 9-ЗЕЗ, обсяг імпорту послуг за Класифікацією послуг зовнішньоекономічної діяльності – секція К 73 “Послуги, пов’язані з дослідженнями та розробками”, дол. США, перерахунок у грн. за середньозваженим (річним) курсом Національного банку України, за Класифікацією організаційно-правових форм господарювання – дані рядка за кодом 100 (сума даних за кодами рядків 110–193); дані рядка за кодом 200 (сума даних за кодами рядків 230–270); дані рядка за кодом 300 (сума даних за кодами рядків 310–390); дані рядка за кодом 500 (сума даних за кодами рядків 510–590); дані рядка за кодом 600 (сума даних за кодами рядків 610–620)
Вищої освіти	Форма № 3-наука (річна), розділ 2, підрозділ 2.4, гр. 1, сума даних за кодами рядками 252, 257, 261 та 264 (зведені дані по респондентах державного статистичного спостереження, що віднесені до сектору вищої освіти)
Приватний неприбутковий	Форма № 3-наука (річна), розділ 2, підрозділ 2.4, гр.1, сума даних за кодами рядків 252, 258, 262 та 264 (зведені дані по респондентах державного статистичного спостереження, що віднесені до приватного неприбуткового сектору діяльності).

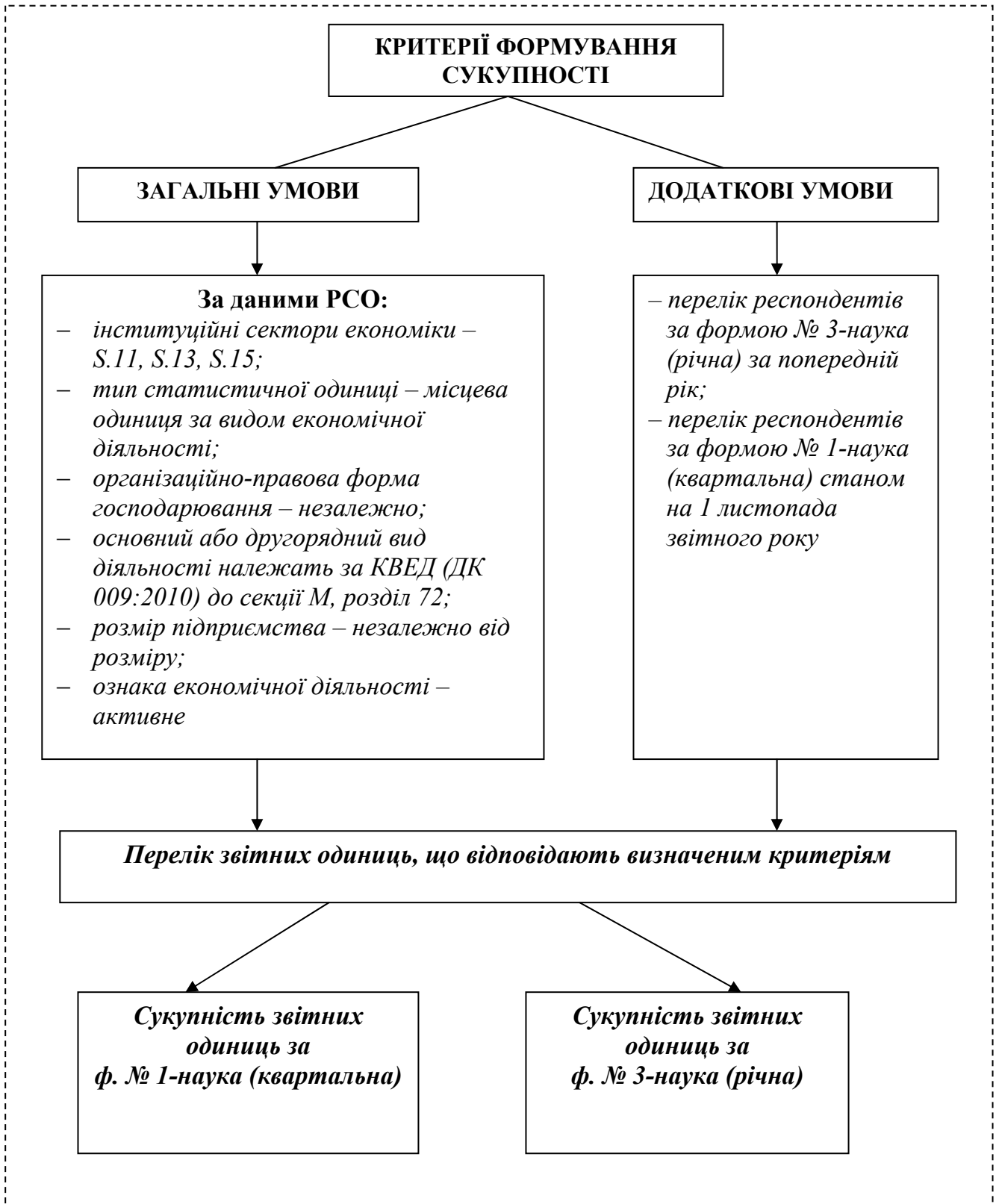
	Форма № 9-ЗЕЗ, обсяг імпорту послуг за Класифікацією послуг зовнішньоекономічної діяльності – секція К 73 “Послуги, пов’язані з дослідженнями та розробками”, дол. США, перерахунок у грн. за середньозваженим (річним) курсом Національного банку України, за Класифікацією організаційно-правових форм господарювання – дані рядка за кодом 800 (сума даних за кодами рядків 810–860)
Зарубіжний (експорт послуг)	Форма № 3-наука (річна), розділ 2, підрозділ 2.4, гр.1, рядок 263 або форма № 9-ЗЕЗ, обсяг експорту послуг за Класифікацією послуг зовнішньоекономічної діяльності – секція К 73 “Послуги, пов’язані з дослідженнями та розробками”, дол. США, перерахунок у грн. за середньозваженим (річним) курсом Національного банку України

Таблиця 7

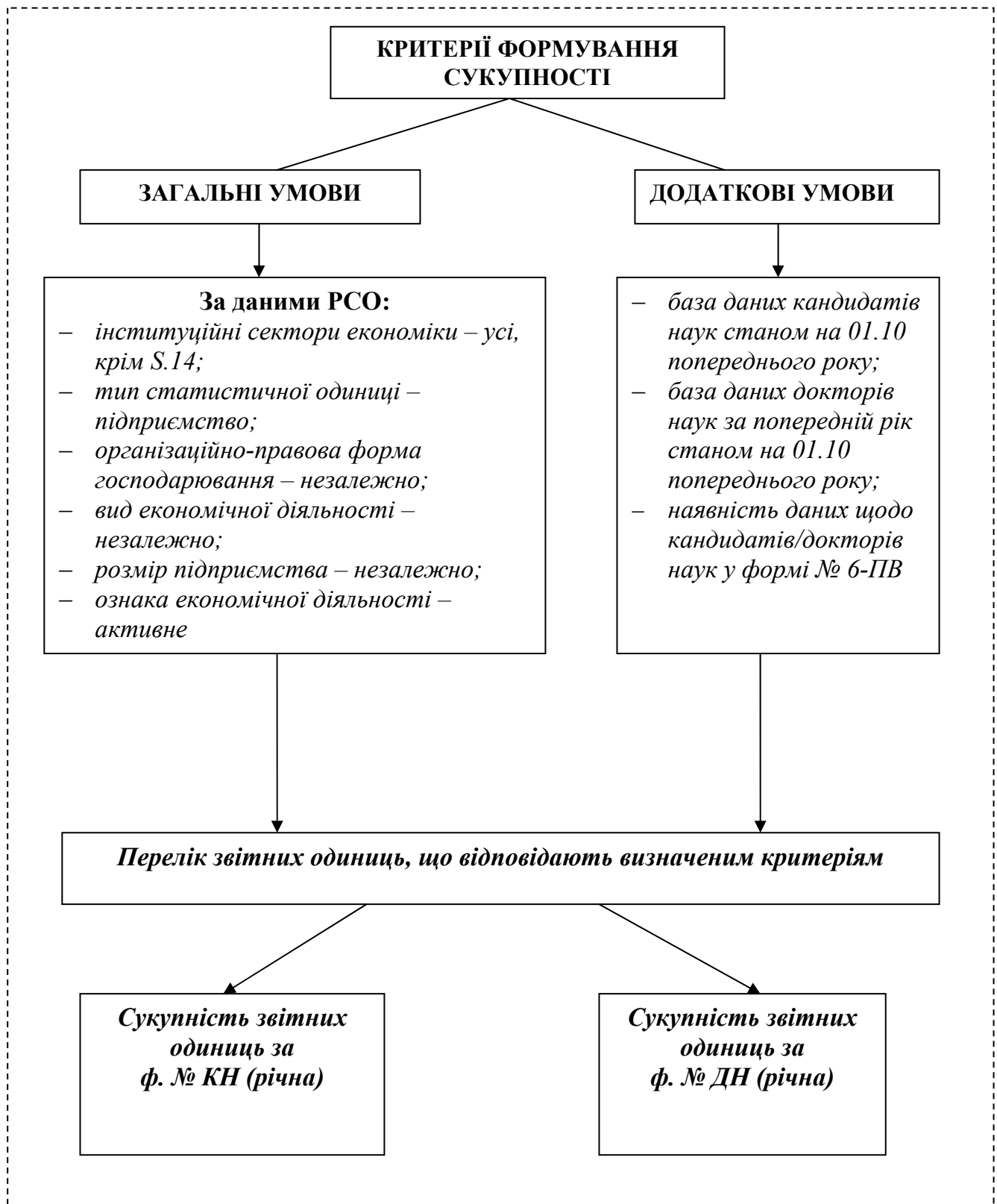
Розподіл коштів, спрямованих на виконання наукових та науково-технічних робіт, за виконавцями робіт

Сектор діяльності	Порядок визначення
Державний	Форма № 3-наука (річна), розділ 2, підрозділ 2.4, гр. 1, рядок 251 по підприємствах сектора (зведені дані по респондентах державного статистичного спостереження, що віднесені до державного сектору діяльності)
Підприємницький	Форма № 3-наука (річна), розділ 2, підрозділ 2.4, гр. 1, рядок 251 по підприємствах сектора (зведені дані по респондентах державного статистичного спостереження, що віднесені до підприємницького сектору діяльності)
Вищої освіти	Форма № 3-наука (річна), розділ 2, підрозділ 2.4, гр. 1, рядок 251 по підприємствах сектора (зведені дані по респондентах державного статистичного спостереження, що віднесені до сектору вищої освіти)
Приватний неприбутковий	Форма № 3-наука (річна), розділ 2, підрозділ 2.4, гр. 1, рядок 251 по підприємствах сектора (зведені дані по респондентах державного статистичного спостереження, що віднесені до приватного неприбуткового сектору діяльності)
Зарубіжний (імпорт послуг)	Форма № 3-наука (річна), розділ 2, підрозділ 2.4, гр. 1, рядок 263 або форма № 9-ЗЕЗ, обсяг імпорту послуг за Класифікацією послуг зовнішньоекономічної діяльності – секція К 73 “Послуги, пов’язані з дослідженнями та розробками”, дол. США, перерахунок у грн. за середньозваженим (річним) курсом Національного банку України

Формування сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження щодо виконання наукових та науково-технічних робіт

Формування сукупності звітних одиниць державного статистичного спостереження щодо обліку фахівців вищої кваліфікації, які працюють в економіці країни

Локальний класифікатор секторів діяльності (ЛКСД)

Код сектору	Назва сектору	Зміст діяльності та склад секторів
1	Державний сектор	Суб'єкти господарювання, діяльність яких не спрямована на отримання прибутку (бюджетні наукові організації (установи), підпорядковані органам державної влади, та організації, що безпосередньо їх обслуговують)
2	Підприємницький сектор	Суб'єкти господарювання, діяльність яких спрямована на отримання прибутку, тобто організації та підприємства, основна діяльність яких пов'язана з виробництвом продукції (робіт, послуг) з метою продажу незалежно від форм господарювання (науково-дослідні інститути, конструкторські, проектно-конструкторські організації, проектні та проектно-вишукувальні організації, промислові підприємства, дослідні бази, інші, а також організації, що їх безпосередньо обслуговують)
3	Сектор вищої освіти	Вищі навчальні заклади незалежно від підпорядкування, джерел фінансування та правового статусу, а також науково-дослідні інститути (центри), конструкторські, проектно-конструкторські організації, клініки, госпіталі, дослідні (експериментальні) підприємства, підпорядковані вищим навчальним закладам, інші, а також організації, що їх безпосередньо обслуговують
4	Приватний неприбутковий сектор	Приватні організації, що не мають на меті одержання прибутку (добровільні громадські об'єднання, професійні товариства, творчі спілки, асоціації, громадські, благодійні організації та фонди, інші, а також організації, що їх безпосередньо обслуговують), крім організацій, які належать до державного сектору та які більше ніж наполовину фінансує держава
5	Зарубіжний сектор	Суб'єкти господарювання, які перебувають поза межами України (за винятком наукових установок, суден, літальних апаратів та супутників, що належать державі), а також міжнародні організації

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV станом на 02.09.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV станом на 16.09.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15>
3. Закон України “Про інформацію” від 02.10.92 № 2657-XII станом на 09.05.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12>
4. Закон України “Про державну статистику” від 02.10.92 № 2657-XI станом на 09.05.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2614-12>
5. Закон України “Про наукову та науково-технічну діяльність” від 13.12.91 № 1977-XII станом на 06.01.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977->
6. Закон України “Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців” від 15.05.2003 № № 755-IV станом на 27.08.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=755-15>
7. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Державний комітет статистики України” від 11.07.2007 № 924 станом на 08.08.2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=924-2007-%EF>
8. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України” від 22.01.96 № 118 станом на 04.02.2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=118-96-%EF>
9. Наказ Держкомстату “Про затвердження Положення про Реєстр статистичних одиниць та формування основ вибірки сукупностей одиниць статистичних спостережень за діяльністю підприємств” від 16.12.2009 № 481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Наказ Держкомстату “Про затвердження структури плану статистичного спостереження та глосарія до нього” від 29.12.2009 № 498 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. The Measurement of Scientific and Technological Activities. Proposed Standart Practice for Surveys on Research and Experimental Development: Frascati Manual. – Paris : OECD Publishing, 2002 – 256 p.
12. Пособие по статистике в области научно-технической деятельности. – Париж: ЮНЕСКО, 1984. – 130 с.
13. Глосарій до плану статистичного спостереження; затверджений наказом Держкомстату від 29.12.2009 № 498. – К.: [Б.в.], 2009. – [Б.с.].
14. Методика розрахунку індексу наукової продукції; затверджена наказом Держкомстату від 22.12.2010 № 516 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Назва з титул. екрана.

15. Класифікація видів економічної діяльності (NACE, Rev. 2, 2006): ДК 009:2010. — [Чинний від 2010–10–11] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Назва з титул. екрана.

16. Інструкція зі статистики кількості працівників; затверджена Наказом Держкомстату від 28.09.2005 № 286, зареєстрована у Міністерстві юстиції України 30.11.2005 № 1442/11722 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Назва з титул. екрана.

17. Порядок користування даними Реєстру статистичних одиниць, затверджений наказом Держкомстату від 10.02.2011 № 28.